

ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ Δ.Σ. ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΑΠΟ ΜΕΤΟΧΟ
ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΑΥΤΩΝ
ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

A. Η ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

I. ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ Δ.Σ. ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΑΠΟ ΜΕΤΟΧΟ ΑΥΤΗΣ

1. Ο ορισμός των μελών του δ.σ ανώνυμης εταιρίας από μέτοχο ή μετόχους αυτής, προϋποθέτει ότι η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στο καταστατικό της α.ε¹. Εάν το αρχικό καταστατικό δεν παρέχει το δικαίωμα αυτό, τότε επιτρέπεται η παροχή του, μετά από σχετική τροποποίηση του καταστατικού².

2. Το καταστατικό της εταιρίας πρέπει να κατονομάζει τους δικαιούχους μετόχους ή να τους προσδιορίζει με τις ιδιότητες που τους χαρακτηρίζουν. Το δικαίωμα αυτό παρέχεται αποκλειστικώς στο μέτοχο και δεν είναι επιτρεπτή η εξουσιοδότηση από το καταστατικό άλλου οργάνου, προς καθορισμό του δικαιούχου.

3. Το δικαίωμα τούτο δεν (συμ)μεταβιβάζεται με τη μεταβίβαση της μετοχής. Ενδεχόμενος θάνατος του δικαιούχου, έχει ως αποτέλεσμα την απόσβεση του δικαιώματος. Πάντως, εάν μέλος του δ.σ. είναι νομικό πρόσωπο³ και το δικαίωμα έχει παραχωρηθεί σε αυτό, τότε η ενδεχόμενη μετατροπή του σε άλλο νομικό πρόσωπο⁴, δεν το αποσβήνει.

¹ Από τη στιγμή που το δικαίωμα αυτό παραχωρήθηκε στο μέτοχο, δεν είναι δυνατό να του αφαιρεθεί, παρά αποκλειστικώς με τη συναίνεσή του, εκτός εάν του παραχωρήθηκε εξ αρχής με δικαίωμα της εταιρίας να το ανακαλεί, με όρους ή και χωρίς όρους.

² Δεν είναι του παρόντος η έκφραση γνώμης για το (αμφισβητούμενο) ζήτημα, εάν για την τροποποίηση αυτή αρκεί η συνήθης ή απαιτείται ενδεχομένως αυξημένη πλειοψηφία.

³ Το άρθρο 18 § 2 εδάφ. γ' του κωδ. ν. 2190/1920 αναφέρει ότι το καταστατικό της α.ε. μπορεί να προβλέπει πως μέλος του δ.σ. της εταιρίας μπορεί να είναι νομικό πρόσωπο, οπότε το τελευταίο είναι υποχρεωμένο να ορίσει ένα φυσικό πρόσωπο, για την άσκηση των εξουσιών του νομικού προσώπου, ως μέλους του δ.σ.

⁴ Επί μετατροπής νομικού προσώπου σε άλλο, επέρχεται η αποκαλούμενη «οιονεί καθολική διαδοχή», δηλαδή θεωρείται ωσάν να επέρχεται ο θάνατος του μετατρεπομένου νομικού προσώπου.

4. Η άσκηση του δικαιώματος αυτού από τους μετόχους ή τον μέτοχο της α.ε., πρέπει να πραγματοποιείται πριν από την εκλογή του δ.σ. από την γενική συνέλευση των μετόχων της εταιρίας. (Στην περίπτωση αυτή, η γ.σ. διορίζει μόνον τους εναπομείναντες συμβούλους).

5. Οι μέτοχοι που έχουν ασκήσει το δικαίωμά τους αυτό, πρέπει να γνωστοποιήσουν τον διορισμό των συμβούλων τους στην α.ε.⁵, τρεις πλήρεις ημέρες, πριν από τη συνεδρίαση της γ.σ. και δεν συμμετέχουν στην εκλογή των υπολοίπων μελών του δ.σ.

6. Ο διορισμός συμβούλου δεν έχει ανάγκη αποδοχής από τον διορισμένο, ο οποίος πάντως δικαιούται να αποποιηθεί τον διορισμό του.

7. Ο διορισμός συμβούλου, όπως και η αμέσως ανωτέρω γνωστοποίηση δεν υπόκεινται σε κάποιον τύπο, εκτός εάν το καταστατικό ορίζει διαφορετικά⁶.

8. Τα μέλη του δ.σ. που διορίζονται με τον τρόπο αυτόν δεν μπορεί να υπερβαίνουν το 1/3 του συνολικού αριθμού, που προβλέπεται από το καταστατικό της α.ε.

9. Οι σύμβουλοι διορίζονται από το μέτοχο για μια ολόκληρη θητεία.

10. Εάν ο μέτοχος δεν ασκήσει το δικαίωμα διορισμού συμβούλων, τότε η γ.σ. της εταιρίας εκλέγει το σύνολο των μελών του δ.σ.. Εάν όμως, στη συνέχεια, ανακύψει ζήτημα αντικατάστασης μέλους ή πλήρωσης κενωθείσας θέσης του συμβούλου, τότε ο μέτοχος ανακτά την δυνατότητα άσκησης του δικαιώματός του προς διορισμό, μόνον όμως ως προς το μέλος που θα διορισθεί σε αντικατάσταση του παλαιού ή προς πλήρωση της κενής θέσης. Το δικαίωμα αυτό υφίσταται και στην περίπτωση που προβλέπεται, για την πλήρωση κενής θέσης, εκλογή από το δ.σ. της εταιρίας.

II. ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΔΙΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΜΕΤΟΧΟ

1. Οι σύμβουλοι που διορίστηκαν με τον τρόπο αυτόν, μπορούν να ανακληθούν οποτεδήποτε από τους μετόχους που τους διόρισαν⁷. Το δικαίωμα του μετόχου να ανακαλέσει τον σύμβουλο που διόρισε, δεν επιτρέπεται να περιορισθεί ή να καταργηθεί με το καταστατικό της εταιρίας. Η ανάκληση του συμβούλου από τον διορίσαντα μέτοχο γίνεται οποτεδήποτε και χωρίς να συντρέχει σπουδαίος λόγος που να την δικαιολογεί.

2. Η ανάκληση των μελών του δ.σ. δεν υπόκειται σε τύπο.

⁵ Διχάζονται οι γνώμες, εάν η γνωστοποίηση του διορισμού είναι ή όχι κατά νόμο απαραίτητο να περιέχει και την αποδοχή από μέρους του διοριζομένου. (Η απάντηση στο ζήτημα αυτό δεν είναι του προκειμένου).

⁶ Πάντως, η γνώμη μου ότι είναι τόσο ο διορισμός όσο και η γνωστοποίησή του πρέπει να γίνονται εγγράφως και επί αποδείξει παραλαβής του εγγράφου, για να μπορούν – περιπτώσεως συντρεχούσης – να αποδεικνύονται ευχερέστερα.

⁷ Βλ. και το άρθρο 19 § 2 του κωδ. ν. 2190/1920, κατά το οποίο οι σύμβουλοι του δ.σ. είναι ελευθέρως ανακλητοί.

3. Η ανάκληση, για να παραγάγει τα αποτελέσματά της, θα πρέπει να γνωστοποιηθεί στην α.ε., από τον ανακαλούντα μέτοχο.

4. Την ανάκληση πραγματοποιεί προσωπικώς ο διορίσας μέτοχος κι όχι το νομικό πρόσωπο της α.ε.

5. Ο μέτοχος που ανακαλεί τον σύμβουλο που διόρισε, δεν είναι υποχρεωμένος να τον αντικαταστήσει με άλλον, επιφυλασσόμενος να πράξει τούτο μεταγενεστέρως. Σε περίπτωση όμως κατά την οποία με την ανάκληση που δεν συνοδεύεται από αντικατάσταση του ανακληθέντος συμβούλου, η συγκρότηση του δ.σ. σε σώμα δεν είναι δυνατή, (διότι τα εναπομείναντα μέλη αυτού είναι λιγότερα από τρία⁸), τότε τον αντικαταστάτη δικαιούται να διορίσει η γ.σ.

6. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της α.ε. ανακαλούνται ελευθέρως από τη γενική συνέλευση των μετόχων της εταιρίας. Ο κανόνας αυτός είναι δημόσιας τάξεως και δεν μπορεί να περιορισθεί. Δεν υφίσταται υποχρέωση της α.ε. να αποζημιώσει τους συμβούλους, οι οποίοι ανακαλούνται. Η ανάκληση δεν απαιτείται να είναι αιτιολογημένη. Διάταξη του καταστατικού της α.ε., που απαιτεί για την ανάκληση των μελών του δ.σ. αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία της γ.σ. είναι άκυρη, επειδή περιορίζει παρανόμως το δικαίωμα της ανάκλησης.

7. Νομίμως ανακαλούνται από τη γενική συνέλευση και οι διευθυντές της α.ε., καθώς και ο εντεταλμένος σύμβουλος. Εξάλλου, εάν το δ.σ. διόρισε τα πρόσωπα αυτά, δικαιούται και να τα ανακαλέσει.

III. ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΜΕΛΩΝ Δ.Σ.

1. Τα μέλη του δ.σ. (διορισμένα είτε από μέτοχο είτε από τη γ.σ. της εταιρίας) δικαιούνται να παραιτηθούν. Η αντικατάστασή τους θα συντελεσθεί κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 18 § § 7-9 κ.ν. 2190/1920.

2. Η παραίτηση αυτή είναι άτυπη και παράγει τα αποτελέσματά της από τη στιγμή κατά την οποία θα εκδηλωθεί.

3. Η παραίτηση είναι αμετάκλητη, δηλαδή ο παραιτηθείς σύμβουλος δεν δικαιούται να την ανακαλέσει κι αν το πράξει, τότε η ανάκληση αυτή θα είναι άκυρη.

4. Ο σύμβουλος που παραιτήθηκε, υποχρεούται να ενεργήσει τις επείγουσες πράξεις της α.ε., μέχρι να αντικατασταθεί.

⁸ Βλ. το άρθρο 18 § 2 εδάφ. β' του κωδ. ν. 2190/1920, κατά το οποίο το διοικητικό συμβούλιο της α.ε. αποτελείται τουλάχιστον από τρία (3) μέλη, καθώς και το άρθρο 21 § 1 του ως άνω νόμου, κατά το οποίο για να συνεδριάσει εγκύρως το δ.σ. απαιτείται να παρευρίσκονται τουλάχιστον τρεις σύμβουλοι.

B . ΤΟ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟ ΖΗΤΗΜΑ

I. ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Το διοικητικό συμβούλιο της εταιρίας απαρτίζεται από έξι μέλη.

Βούληση του δ.σ. της εταιρίας είναι να εξέλθουν από αυτό τρία συγκεκριμένα μέλη και να αντικατασταθούν με άλλα (δύο ή τρία).

Ενδεχόμενο : Ίσως κάποιο από τα μέλλοντα να αποχωρήσουν μέλη αρνηθεί να παραιτηθεί.

Ερωτάται : με ποιόν τρόπο θα επιτευχθεί κατά νόμο η ανωτέρω έξοδος/αντικατάσταση.

II. Η ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

1. Δεν παρέχεται στους μετόχους της εταιρίας το δικαίωμα να διορίζουν μέλη του δ.σ.⁹

2. Μόνη αρμόδια να εκλέξει τα μέλη του δ.σ. είναι η γενική συνέλευση¹⁰.

3. Σε περίπτωση κατά την οποία πεθάνει ή παραιτηθεί ή για οποιονδήποτε λόγο χάσει την ιδιότητα του μέλους του δ.σ. ένας ή πολλοί σύμβουλοι αυτού, τότε τα υπόλοιπα μέλη του εκλέγουν τον ή τους αντικαταστάτες τους για το υπόλοιπο της θητείας τους και έχουν την υποχρέωση να υποβάλουν προς έγκριση την εκλογή αυτή στην πρώτη τακτική γενική συνέλευση που θα επακολουθήσει¹¹.

4. Ο σύμβουλος που εκλέγεται για να αναπληρώσει άλλον, διατηρεί την ιδιότητά του αυτή για τον υπόλοιπο χρόνο της θητείας εκείνου που αναπλήρωσε¹².

5. Επί παραίτησεως, θανάτου ή απωλείας της ιδιότητας μέλους ή μελών του δ.σ., το καταστατικό **δεν** δίδει στα εναπομείναντα μέλη του δ.σ. τη δυνατότητα να συνεχίσουν την διαχείριση και την εκπροσώπηση της εταιρίας, χωρίς την αντικατάσταση των ελλειπόντων μελών¹³.

III. Η ΓΝΩΜΗ ΜΟΥ

1. Η έξοδος μελών από το δ.σ.

⁹ Βλ. το άρθρο 8 του Καταστατικού.

¹⁰ Βλ. τα άρθρα 10 και 1 § 2β' του Καταστατικού.

¹¹ Βλ. το άρθρο 19 § 3 του Καταστατικού, το οποίο εν πολλοίς επαναλαμβάνει το άρθρο 18 § 7 το νόμου.

¹² Βλ. το άρθρο 19 § 4 του Καταστατικού.

¹³ Βλ. το άρθρο 17 § 8 του νόμου.

Η έξοδος από το δ.σ. των ως άνω μελών του θα συντελεσθεί :

είτε με οικειοθελή (και γραπτή) παραίτηση του συμβούλου, που θα απευθυνθεί προς τον Πρόεδρο του δ.σ.

είτε (εάν αρνείται να παραιτηθεί) με ανάκλησή του από τον διορίσαντα.

Και εφόσον εν προκειμένω, όλα τα μέλη του δ.σ. (θα πρέπει να) έχουν διορισθεί (εκλεγεί) από τη γ.σ. κι όχι από μέτοχο της εταιρίας, (αφού το καταστατικό που έχω εις χείρας μου δεν δίδει στον τελευταίο το δικαίωμα αυτό), παρέπεται ότι **για τη σύννομη ανάκληση του διορισμού του συμβούλου που αρνείται να παραιτηθεί, απαιτείται να ληφθεί σχετική (περί ανακλήσεώς του) απόφαση της γενικής συνέλευσης.**

2. Η αντικατάσταση των εξελθόντων μελών

Η αντικατάσταση των εξερχομένων μελών πρέπει να γίνει κατά τους όρους του άρθρου 18 § 7 και 9 κ.ν. 2190/1920, σε συνδυασμό με τους αντίστοιχους του καταστατικού και ειδικότερα :

2.1. Όπως ήδη λέχθηκε ανωτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 19 § 3 του Καταστατικού, εάν πεθάνει ή παραιτηθεί ή για οποιονδήποτε λόγο χάσει την ιδιότητα του μέλους του δ.σ. ένας ή πολλοί σύμβουλοι αυτού, τότε τα υπόλοιπα μέλη του εκλέγουν τον ή τους αντικατασταστάτες τους για το υπόλοιπο της θητείας τους. Η εκλογή αυτή γίνεται ανεξαρτήτως του αριθμού των εναπομεινάντων μελών του δ.σ.

Εν προκειμένω, τα μέλη του δ.σ. **έχουν δικαίωμα να εκλέξουν** τους αντικαταστάτες των αποχωρησάντων μελών, για το υπόλοιπο της θητείας των τελευταίων. **Αφενός** διότι, κατά την προπαρατεθείσα διάταξη του Καταστατικού, η εκλογή των αντικαταστατών από το δ.σ. επιτρέπεται ανεξαρτήτως του αριθμού των μελών του που θα απομείνουν μετά από την αποχώρηση (λόγω παραίτησεως ή ανακλήσεως) μελών **κι αφετέρου** διότι, κατά το νόμο, η εκλογή αυτή γίνεται με απόφαση των μελών που απέμειναν, μόνο εάν αυτά είναι τουλάχιστον τρία (3)¹⁴ και η τελευταία αυτή προϋπόθεση ισχύει εν προκειμένω, αφού το δ.σ. της εταιρίας είναι εξαμελής και – μετά την έξοδο των τριών μελών αυτού – τα μέλη που θα απομείνουν θα είναι τρία (3).

2.2. Εξάλλου, τα απομένοντα μέλη του δ.σ., ανεξάρτητα από τον αριθμό τους, δικαιούνται να συγκαλέσουν γενική συνέλευση, με αποκλειστικό σκοπό την εκλογή **νέου διοικητικού συμβουλίου**, (δηλαδή όχι προς εκλογή των αντικαταστατών εκείνων που εξήλθαν)¹⁵.

¹⁴ Βλ. το άρθρο 17 § 8 του νόμου.

¹⁵ Βλ. το άρθρο 17 § 9 του νόμου.

3. Συμπέρασμα

Συνεπώς, κατά τη γνώμη μου, απόκειται στην κρίση του δ.σ. της εταιρίας :

είτε να αντικαταστήσει τα μέλλοντα να εξέλθουν μέλη, με απόφαση των μελών του

είτε να προσφύγει στη γ.σ., προκειμένου αυτή να εκλέξει νέο δ.σ.

Αθήνα, 23 Ιουνίου 2008

Κυριάκος Δημ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Διευθυντής Νομικού Τμήματος